

5

Hesperian esplanadin puiston suunnitteluperiaatteet ja alueen liikennejärjestelyiden periaatteet (a-asia)

HEL 2024-016671 T 10 03 06

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteen 1 ja 2 mukaiset 13.8.2024 päivätyt Hesperian esplanadin puiston suunnitteluperiaatteet ja Hesperian esplanadin alueen liikennejärjestelyiden periaatteet jatko-suunnittelun pohjaksi sekä merkitä tiedoksi puiston rakentamisen kustannusarvion.

Esittelijän perustelut

Suunnittelun lähtökohdat

Hesperian esplanadi sijaitsee Etu-Töölön (13) kaupunginosassa, Eteläisen ja Pohjoisen Hesperiankadun välissä. Puisto ja katualueet rajautuvat itäpäästään Mannerheimintiehen ja länsipäästään Taivallahdessa Martta Ypyän aukioon. Puiston pinta-ala on noin neljä hehtaaria ja se on Helsingin kaupungin omistuksessa. Pohjoisen ja Eteläisen Hesperian kadun lisäksi suunnittelualueeseen kuuluvat Hesperian esplanadiin rajautuvat osat Runeberginkatua ja Töölönkatua. Katujen pituus on yhteensä noin 1,8 kilometriä.

Suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana toimivat Hesperian esplanadin kasvillisuusinventointi ja puuston kuntotutkimus (2005), Hesperian esplanadin puistohistoriallinen selvitys (2006). Lisäksi suunnittelussa on otettu huomioon jo laaditut Mannerheimintien katusuunnitelma (2022), Merikannontien ja Martta Ypyän aukion katusuunnitelma (2022), Sigurd Frosteuksen puiston puistosuunnitelma (2022), Munkkiniemenbaanan yleissuunnitelma (2024) ja Länsi-Helsingin raitiotien suunnitelmat.

Hesperian esplanadi

Hesperian esplanadi on osa Etu-Töölön valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Hesperian esplanadi on kaupunginosan suurin puisto ja tärkeä osa alueen asemakaavoituksen historiaa. Puiston rakentaminen aloitettiin 1930-luvun alussa arkkitehti Birger Brunilan laatiman suunnitelman mukaan.

Kaupunkirakenteellisesti Hesperian esplanadi erottaa Etu- ja Taka-Töölön kaupunginosia, ja puistoakseli muodostaa yhtenäisen viheryhteyden Taivallahdelta Töölönlahdelle. Kaupunkikuvassa merkittäviä

ovat yhtenäiset hevoscastanja- ja vuorijalavarivistöt 1930- ja 1940-luvuilta. Riveistä puuttuu nykyisin runsaasti puita, sillä niitä on jouduttu karsimaan vuosisadan aikana vaurioiden ja kasvitautien vuoksi.

Hesperian esplanadin toiminnalliset arvot muodostuvat puiston tarjoamien yhteyksien ja toiminta-alueiden merkityksestä. Puistoakseli on jalankulun ja pyöräilyn näkökulmasta merkittävä vihreä yhteys Taivallahden ja Töölönlahden välillä. Alueen arvoa virkistysalueena lisäävät leikkipuisto Taivallahti ja sen leikkipuistorakennus. Koululaisten liikuntatuntien peleissä ja leikeissä hyödynnetään leikkipuiston itäpuolella sijaitsevaa hiekkakenttää, jolle jäädytetään pakkastalvina luistinrata. Vapaamuotoisena pelailunurmena puolestaan käytetään Taivallahden puoleisen puistonosan nurmikkoympyrää, jossa kokoontuu muun muassa jalkapallon harrastajaryhmiä.

Puistoakseliin liittyvät oleellisesti sitä reunustavat Eteläinen ja Pohjoinen Hesperiankatu. Pitkittäin puiston rinnalla kulkevat kadut yhdistävät puistoa halkovia pääkatuja itä-länsisuunnassa. Pääkadut Mannerheimintie, Mechelininkatu ja Runeberginkatu välittävät suuret määrät liikennettä pohjois-eteläsuunnassa, mutta samalla aiheuttavat katkoksia puistoon ja siellä kulkemiseen.

Eteläinen ja Pohjoinen Hesperiankatu

Pohjoinen ja Eteläinen Hesperiankatu ovat paikallisia kokoojakatuja, joiden nopeusrajoitus on 30 km/h. Hesperiankadut ovat yksisuuntaisia ja yksikaistaisia katuja. Molempien katujen varrella on sekä pitkittäisuuntaista kadunvarsipysäköintiä että vinopysäköintiä. Suunnittelualueella on yhteensä noin 540 pysäköintipaikkaa. Alueen halki pohjois-eteläsuunnassa kulkee pääkatu Mechelininkatu, alueellinen kokoojakatu Runeberginkatu ja tonttikatu Töölönkatu. Alue rajautuu itäpäästään Mannerheimintiehen ja länsipäästä Merikannontiehen.

Pohjoisella ja Eteläisellä Hesperiankadulla kulkee linja-autoliikennettä välillä Merikannontie- Mechelininkatu, minkä lisäksi viereisillä poikkikatuilla kulkee linja-autoliikenteen lisäksi raitioliikennettä. Molemmilla Hesperiankaduilla on 4,0 metriä leveät jalkakäytävät, joita täydentää jalankulku Hesperian esplanadilla. Mechelininkadulla, Runeberginkadulla ja Töölönkadulla on jalkakäytävät katujen molemmin puolin. Eteläisellä Hesperiankadulla katualueen pohjoisreunassa kulkee kaksisuuntainen pyörätie välillä Merikannontie-Runeberginkatu. Runeberginkadusta itään pyöräilyreitti kulkee Hesperian esplanadilla. Pohjoisella Hesperiankadulla pyöräily on ajoradalla. Alueella on kaksi kaupunkipyöräasemaa, jotka sijaitsevat Töölönkadulla Hesperian esplanadin kohdalla sekä Eteläisen Hesperiankadun länsipäässä. Lisäksi molempien Hes-

periankatujen varsilla on pyöräpysäköinti- ja sähköpotkulautapysäköintipaikkoja.

Suunnittelun tavoitteet

Hesperian esplanadin alueelta on laadittu puiston suunnitteluperiaatteet ja alueen liikennejärjestelyiden periaatteet-työ, jotta alueen liikenteellisiä kehitystarpeita on voitu tarkastella yhdessä puiston peruskorjaus- ja kehitystarpeiden kanssa.

Hesperian esplanadi

Hesperian esplanadin puiston suunnitteluperiaatteiden tavoitteena on yhteensovituksen lisäksi sopivan laatu- ja palvelutason määrittäminen myöhemmin toteutettavan puiston peruskorjauksen lähtötiedoksi.

Tavoitteena on säilyttää Hesperian esplanadi puurivien rajaamana historiallisena kaupunkipuistona ja vahvistaa länsi-itäsuuntaista viherakselia osana kaupungin laajempaa viher- ja virkistysverkostoa. Vaikutelmaa yhtenäisestä puistoalueesta korostetaan parantamalla katualueella jalankulun yhteyksiä. Puistoa kehystävät Hesperiankatujen suuntaiset puurivit täydennetään yhtenäisesti jatkuviksi ja niitä ylläpidetään lähtökohtaisesti jatkuvalla kasvatuksella. Puurivien lajistoa monipuolistetaan, jotta ne eivät olisi jatkossa niin alttiita kasvitaudeille.

Puiston itäosa säilyy kävely- ja oleskelupuistona. Hevoskastanjojen rajaama esplanadi kunnostetaan 1930-luvun asuun ja sen keskiakselin aukiomaisia oleskelutiloja korostetaan uusilla istutuksilla ja kalusteilla. Muistomerkkien ympäristön laatutasoa nostetaan nykyisestä. Keskiössä kenttämaiset toiminta-alueet muodostavat tilasarjan, jonka avoimia alueita rytmitetään istutuksilla. Taivallahden leikkipuisto peruskorjataan likimääräisesti nykyiselle paikalleen. Keskiöosan itäosaan osoitetaan tasainen pelikenttä ja sen reunoille oleskelualueita. Puurivien uusien puiden istutuksissa käytetään punatammea. Puiston länsiosa Mechelininkadun ja Merikannontien välissä kunnostetaan alkuperäistä 1940-luvun suunnitelmaa mukailten. Avoin pyöreä nurmialue säilyy monitoiminurmena. Alueen monimuotoisuusarvoa lisätään istutusten kasvilajivalinnoilla ja kunnossapidon keinoin. Puurivien täydennysistutuksissa vuorijalavat korvataan kynäjalavilla.

Eteläinen ja Pohjoinen Hesperiankatu

Alueen liikennejärjestelyiden kehittämisen tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen Pohjoisella ja Eteläisellä Hesperiankadulla sekä Hesperian esplanadilla. Toisena tavoitteena on pyöräliikenteen järjestelyiden kehittäminen. Merikannontien ja Mannerheimintien välinen pyöräreitti on pyöräliikenteen tavoiteverkossa merkitty kaksisuuntaisena

pääreittinä. Osin puistossa kulkeva yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie on ongelmallinen sekä pyöräliikenteen sujuvuuden että jalankulun turvallisuuden kannalta, eikä se mahdollista pyöräliikenteen kasvua. Tavoitteena on, että valitulla ratkaisulla pystytään säilyttämään mahdollisimman paljon pysäköintipaikkoja ja säästämään nykyiset puut. Lisäksi tavoitteena on ajonopeuksien hillitseminen kaduilla.

Vaihtoehtotarkastelujen kautta parhaaksi liikennejärjestelyiden ratkaisuksi osoittautui periaate, jossa pyöräily siirretään pois puistosta Eteläiselle Hesperiankadulle kaksisuuntaiselle pyörätielle. Pohjoisella Hesperiankadulla pyöräily säilyy ajoradalla. Ratkaisussa pyöräliikenne selkeytyy, puisto rauhoittuu pääasiassa jalankululle ja autoliikenteen saavutettavuus säilyy ennallaan. Pysäköintipaikkoja poistuu Eteläiseltä Hesperiankadulta, mutta niitä on mahdollista korvata alueen lähikaduilla. Yksisuuntaistamalla osa lähialueen tonttikaduista voidaan ajoradan suuntainen pysäköinti muuttaa vinopysäköinniksi ja siten lisätä auto-paikkoja. Yksisuuntaistamalla osa lähialueen tonttikaduista voidaan ajoradan suuntainen pysäköinti muuttaa vinopysäköinniksi ja siten lisätä autopaikkoja.

Pohjoisella Hesperiankadulla kadun poikkileikkaus säilyy pääosin ennallaan. Ajorataa kavennetaan paikoin suojateiden ja katujen risteyskohdissa. Kavennuksilla pyritään parantamaan katua ylittävien jalankulkijoiden turvallisuutta ja hillitsemään ajonopeuksia. Pysäköinti säilyy kadun pohjois- ja eteläreunassa kuten nykytilanteessa.

Eteläiselle Hesperiankadulle rakennetaan uusi kaksisuuntainen pyörätie katualueen pohjoisreunaan välillä Runeberginkatu-Mannerheimintie. Nykyistä jalkakäytävää kavennetaan ja kadun eteläreunassa oleva pitkittäispysäköinti poistetaan Runeberginkadun ja Mannerheimintien välillä (noin 50 kpl). Näin saadaan säilytettyä Hesperian esplanadin eteläreunan puurivi. Mechelininkadun ja Runeberginkadun välisellä katuosuudella nykyistä kaksisuuntaista pyörätietä parannetaan leventämällä sitä. Jalkakäytävän leveys ja pysäköintipaikat ajoradan molemmin puolin säilyvät nykyisellään.

Runeberginkadun ja Eteläisen Hesperiankadun liittymän pohjoispuolelle lisätään uusi suojatie, josta on uusi yhteys Hesperian esplanadille. Suojatien eteläpuolella säilyy pyörätien jatke kuten nykytilanteessa. Runeberginkadun järjestelyitä suunnitellaan tarkemmin Länsi-Helsingin raitiotien jatkosuunnittelussa. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös mahdollista suojatieyhteyttä Pohjoisen Hesperiankadun ja Runeberginkadun risteuksen etelälaidalle.

Töölönkadun risteyksessä ajorataa kavennetaan ja osittain korotetaan Hesperian esplanadin kohdalla. Eteläinen suojatie ja pyörätien jatke ra-

kennetaan korotettuina. Näillä ratkaisuilla saadaan hillittyä ajonopeuksia sekä turvattua jalankulun ja pyöräilyn ylityskohtia.

Kaksisuuntaisen pyörätien jatkaminen Mannerheimintielle asti aiheuttaa muutoksia nyt valmistuneisiin Mannerheimintien järjestelyihin. Pyöräilyn ylityskohtaa Mannerheimintiellä ja ajorataa Eteläisellä Hesperiankadulla tulee siirtää, minkä lisäksi yksittäisiä rakenteita tulee mahdollisesti siirtää.

Vuorovaikutus suunnitteluperiaatteiden valmisteluajana

Työn aikana asukkaiden mielipiteitä on kerätty kahdessa vaiheessa. Alussa, ennen suunnittelun käynnistymistä, järjestettiin asukaskävely, jossa keskusteltiin työn tavoitteista. Asukaskävelylle tiistaina 29.8.2023 osallistui noin 70 asukasta sekä kaupungin ja konsulttien työryhmät. Asukaskävelyllä saatua palautetta hyödynnettiin suunnitelmaluonnosten laatimisessa.

Puiston kehittämisperiaatteiden ja alueen liikennejärjestelyiden periaatteiden luonnoksista kerättiin kommentteja Kerrokantasi-kyselyllä 10.1.-30.1.2024. Kyselyyn saatiin yhteensä 146 palautetta. Palautteen perusteella suunnitteluperiaatteita päivitettiin. Muun muassa nykyisin käytettyjä oikopolkuja muutettiin rakennetuiksi käytäviksi ja kävelyn tilantarvetta otettiin huomioon aikaisempaa paremmin. Lisäksi jatkosuunnittelussa etsitään paikkoja toivotuille toiminnoille, kuten koirapalveluille, vesipisteille ja ketterälle kioskille. Vuorovaikutuksesta on koottu erillinen vuorovaikutusmuistio, johon palautteet on koottu kokonaisuudessaan ja kirjattu niille vastineet.

Kustannukset ja aikataulu

Suunnitteluperiaatteiden yhteydessä on laadittu hankeosatasoinen kustannusarvio puistoalueista. Katualueiden kustannusarvio ja puiston tarkennettu kustannusarvio laaditaan katu- ja puistosuunnittelun yhteydessä. Hesperian esplanadin puistoalueen kunnostamisen kustannukset tilaaja- ja työmaatehtävineen on alustavasti arvioitu yhteensä 5,6 miljoonan euron suuruisiksi (noin 38 euroa/m²). Kustannukset jakautuvat osa-alueittain seuraavasti:

Rakentamiskustannukset yhteensä (alv. 0%)	n.5,6 m€
Osa-alue 1: Vihreä puiston länsiosa	n.1,15 milj. euroa
Osa-alue 2: Keskiosan toiminta-alue	n.2,40 milj. euroa
Osa-alue 3: Itäosan kävely- ja oleskelupuisto	n.2,05 milj.euroa

21.01.2025

Asia/5

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Oula Rahkonen, maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 27273
oula.rahkonen(a)hel.fi
Taneli Nissinen, johtava liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 76765
taneli.nissinen(a)hel.fi
Teppo Pasanen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37123
teppo.pasanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hesperian esplanadi puiston suunnitteluperiaatteet
- 2 Hesperian esplanadi liikennejärjestelyperiaatteet
- 3 Hesperian esplanadin liikennejärjestelyiden periaatteet suunnitelmase-
lostus
- 4 Hesperian esplanadi Vuorovaikutusmuistio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano